

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาล
ผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์และ
โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อและนามสกุล นางประภาพร บุญเพิ่ม

แขนงวิชา การบริหารการพยาบาล

สาขาวิชา พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- อาจารย์ที่ปรึกษา
1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารี ชิวเกษมสุข
  2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณี นามจันทร์
  3. รองศาสตราจารย์วิไล กุศลวิศิษฏ์กุล

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ค.ว.กมล วัตราคูณย์

ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ค.ว.กมล วัตราคูณย์)

อารี ชิวเกษมสุข

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อารี ชิวเกษมสุข)

รัชณี นามจันทร์

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณี นามจันทร์)

วิไล กุศลวิศิษฏ์กุล

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์วิไล กุศลวิศิษฏ์กุล)

สุจินต์ วิสวธีรานนท์

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ค.ล.

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาล
 ผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์และ
 โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ผู้วิจัย นางประภาพร บุญเพิ่ม รหัสนักศึกษา 2485100313 **ปริญญา** พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
 (การบริหารการพยาบาล) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. อารี ชิวเกษมสุข
 (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รัชณี นามจันทร์ (3) รองศาสตราจารย์วิไล กุศลวิศิษฐ์กุล **ปีการศึกษา** 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน
 ของพยาบาลวิชาชีพ (2) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการ
 ผดุงครรภ์ และ (3) ศึกษาเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญ
 เฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป
 สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 237 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มเชิงเดียว และประชากรเป็นพยาบาล
 ผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลดังกล่าว จำนวน 121 คน เครื่องมือ
 ที่ใช้เป็นแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล และคุณภาพชีวิตการทำงาน แบบสอบถามผ่าน
 การตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค
 ได้เท่ากับ 0.94 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบ
 ค่าเฉลี่ยสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test)

ผลการวิจัยพบว่า (1) คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
 ($\bar{X} = 3.48$, $s = 0.44$) (2) คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์
 โดยรวมอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.57$, $s = 0.41$) (3) พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์มี
 คุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมสูงกว่าพยาบาลวิชาชีพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อจำแนกเป็นราย
 ด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกัน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโอกาสในการใช้และพัฒนาความสามารถของ
 บุคคล 2) การบูรณาการทางสังคมในหน่วยงาน และ 3) ความรับผิดชอบของชีวิตการทำงานที่มีต่อสังคม แต่คุณภาพ
 ชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกัน 3 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม
 2) สภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ และ 3) การทำงานกับชีวิตโดยรวมของบุคคล มีข้อเสนอแนะ
 จากผลการวิจัยครั้งนี้คือ ควรมีการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพให้สูงขึ้น และพยาบาล
 วิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ควรได้รับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตการ
 ทำงานทั้ง 3 ด้านข้างต้นให้อยู่ในระดับสูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

คำสำคัญ คุณภาพชีวิตการทำงาน พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาล และการผดุงครรภ์
 โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป

Thesis title: A Comparison of Quality of Work Life of Professional Nurses between Advanced Practice Nurses at Regional Hospitals and General Hospitals on the Public Health Inspection

Researcher: Mrs. Prapaporn Boonperm; ID: 2485100313; **Degree:** Master of Nursing Science (Nursing Administration); **Thesis advisors:** (1) Dr. Aree Cheevakasemsook, Assistant Professor; (2) Dr. Rachanee Namjuntra, Assistant Professor; (3) Wilai Kusolvisiskul, Associate Professor; **Academic year:** 2012

Abstract

The purposes of this descriptive research were: (1) to study the level of quality of work life of professional nurses at regional hospitals and general hospitals on public health inspection, (2) to investigate the level of quality of work life of advanced practice nurses, and (3) to compare of quality of work life of professional nurses to advanced practice nurses at regional hospitals and general hospitals on the public health inspection.

The sample comprised 237 professional nurses who worked at regional hospitals and general hospitals on the public health inspection and were selected by simple random sampling; and the population consisted of 121 advanced practice nurses from those hospitals. Questionnaires were used as research tools which comprised two sections: demographic data and the quality of work life of nurses. The questionnaires were tested for validity and reliability by Cronbach's alpha coefficient. The reliability of the second part was 0.94. Data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and independent t- test.

The results of the study were as follows. (1) Professional nurses rated the quality of work life at the moderate level ($\bar{x}=3.48$, $s = 0.44$). (2) Advanced practice nurses rated their quality of work life at the high level ($\bar{x}=3.57$, $s=0.41$). (3) Advanced practice nurses rated their quality of work life higher than professional nurses significantly at the level 0.05. There were three items differences consisting of 1) immediate opportunity to use and develop human capacities, 2) social integration in the work organization, and 3) constitutionalism in the work organization. However, other three items at the moderate level which had no significant differences included 1) adequate and fair compensation, 2) safe and health working condition, and 3) work and the total life space. The results of this study suggest to enhance quality of work life of professional nurses. Moreover, both of them should be improved those three itemized quality of life

Keywords: Quality of work life, Professional nurse, Advanced practice nurse, Regional hospital, General hospital

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อารี ชิวเกษมสุข อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชณี นามจันทรา และ รองศาสตราจารย์วิไล กุศลวิศิษฐ์กุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมวิทยานิพนธ์ ผู้ให้ข้อคิด ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษา ให้กำลังใจ ตลอดจนช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความสนใจ เอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และ ประสบการณ์ในการศึกษาค้นคว้าที่มีคุณค่ายิ่งจนประสบความสำเร็จได้ในที่สุดและขอกราบ ขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล วัตราคุลย์ ที่กรุณาให้เกียรติเป็นประธานสอบ วิทยานิพนธ์ รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุก ท่านดังปรากฏชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงตาม เนื้อหาของแบบสอบถาม รวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์และสำนักบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้การสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดและบรรณารักษ์ของสถาบันการศึกษาต่างๆที่มีส่วนสนับสนุน เอกสารวิชาการ ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงพยาบาลและหัวหน้าพยาบาล โรงพยาบาลศูนย์และ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือ และ เก็บรวบรวมข้อมูลรวมทั้งพยาบาลผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา ผู้ให้กำเนิด ให้ชีวิต สติปัญญา และสิ่งที่ดั่งามเสมอ ลูกๆ ที่เป็นที่รักคอยช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดจนหัวหน้างานและผู้ร่วมงานรวมทั้งเพื่อนๆ พี่ น้อง ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอบอบแต่ทุก ท่านที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนี้

ประภาพร บุญเพิ่ม

กรกฎาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมุติฐานการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ข้อเสนอแนะ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดเกี่ยวกับกับคุณภาพชีวิตการทำงาน	10
ลักษณะงาน บทบาทหน้าที่ของพยาบาลวิชาชีพ	17
ลักษณะงานและบทบาทหน้าที่ของพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและ การผดุงครรภ์	22
โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไปสังกัดกระทรวงสาธารณสุข	25
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	30
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	33
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	33
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	35
การรวบรวมข้อมูล	39
การวิเคราะห์ข้อมูล	40

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	41
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาล วิชาชีพและพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและ การผดุงครรภ์	45
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปการวิจัย	69
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	85
ก - รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ	87
- หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ	88
- เอกสารรับรองจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์	89
- หนังสือขออนุมัติเก็บข้อมูล	90
ข แบบสอบถาม	91
ค ตารางที่ 1 จำนวนของพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ และ พยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัด กระทรวงสาธารณสุข ตารางที่ 2 จำนวนของพยาบาลวิชาชีพ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็น พยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	99
ประวัติผู้วิจัย	106

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะ ทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล.....	42
ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบจำนวนและร้อยละของประสบการณ์การทำงานระหว่าง ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ และพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและ การผดุงครรภ์.....	44
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของ พยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำแนก เป็นรายด้านและโดยรวม	45
ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของ พยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาลและการผดุงครรภ์ จำแนก เป็นรายด้านและรายข้อ.....	47
ตารางที่ 4.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของ พยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาล และการผดุงครรภ์ โรงพยาบาล ศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยสอง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) จำแนกเป็นรายด้านและ โดยรวม.....	56
ตารางที่ 4.6 เปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตการ ทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับพยาบาลผู้ชำนาญเฉพาะทางการพยาบาล และการ ผดุงครรภ์โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป สังกัดกระทรวงสาธารณสุขโดยการ ทดสอบค่าเฉลี่ยสองกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent t-test) จำแนกเป็น รายด้านและโดยรวมจำแนกเป็นรายข้อ.....	58